

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Teze bakalářské práce

Fundraising neziskových organizací

Karolína Veselá

© 2015 ČZU v Praze

Fundraising neziskových organizací

Souhrn

Tato bakalářská práce se zabývá fundraisingem neziskových organizací. Fundraising je způsob, kterým neziskové organizace získávají prostředky na svou činnost. Práce vysvětluje význam tohoto pojmu, jeho stručnou historii a postavení ve vybraných zemích. Následně představuje zdroje financování neziskových organizací a fundraisingové metody využívané pro dosažení těchto zdrojů.

V praktické části se práce věnuje fundraisingu konkrétní neziskové organizace, kterou je yourchance o.p.s. Popisuje její řízení, projekty a fundraisingové metody, které využívá. Závěr praktické části obsahuje finanční analýzu hospodaření této neziskové organizace, na kterou navazují doporučení a návrhy vyplývající z jejích výsledků.

Klíčová slova: fundraising, fundraiser, fundraisingové metody, neziskový sektor, nezisková organizace, nestátní organizace, sponzor, dárcé, financování, finanční analýza

Úvod

Fundraising je způsob, kterým neziskové organizace získávají prostředky na svou činnost. Neziskové organizace a neziskový sektor obecně se v dnešní době stávají nezbytnou součástí každého vyspělého státu a jsou aktivní v oblastech, kterými se soukromý sektor nezabývá a veřejný sektor je není schopný zajistit. S rostoucím významem neziskových organizací roste i význam samotného fundraisingu. Jeho postavení se v každé zemi liší podle zákonů, nařízení a ochoty obyvatel dané země pomáhat. To dokazuje i studie americké organizace Charities Aid Foundation - World giving Index. Ta sleduje ochotu obyvatel jednotlivých zemí poskytovat pomoc cizincům, čas a peníze. Česká republika se v roce 2013 umístila na 103. místě ze 135 zemí.

Jednou z oblastí, ve které je zapotřebí neziskových organizací, je oblast vzdělávání. V té působí nezisková organizace yourchance o.p.s. Tato malá a krátce existující organizace se ve svých projektech zaměřuje hlavně na problematiku finanční gramotnosti a na pomoc mladým dospělým, kteří opouštějí dětské domovy. Počet mladých lidí, kteří v dětském domově vyrostli a po dovršení plnoletosti se musejí naučit žít mimo něj, v České republice stále roste. Středisko náhradní rodinné péče má poslední údaje pro rok 2011, kdy se počet dětí umístěných v ústavních zařízeních blížil 8000. Tyto děti mnohdy nemají ani základní vzdělání v oblastech finanční gramotnosti. Yourchance se snaží tuto mezeru v jejich vzdělávání vyplnit a pomoci jim tak k lepší budoucnosti.

Cíl práce a metodika

Cíl práce

Hlavním teoretickým cílem bakalářské práce je seznámit čtenáře s fundraisingem neziskových organizací, tedy vysvětlit pojem fundraising, popsat jeho stručnou historii a jeho postavení v ČR a vybraných zemích, kterými jsou USA, Maďarsko a Velká Británie. Dalším cílem teoretické části je představit čtenáři zdroje, z nichž může nezisková organizace v České republice čerpat finanční prostředky pro svou činnost a v návaznosti na ně uvést příklady fundraisingových metod pro dosažení těchto zdrojů.

Hlavním cílem praktické části práce je seznámení s fundraisingem konkrétní neziskové organizace, kterou je obecně prospěšná společnost yourchance. Dílčím cílem praktické části práce je finanční analýza hospodaření této neziskové organizace v letech 2010 - 2014. Vybranými ukazateli pro finanční analýzu jsou autarkie, rentabilita, likvidita, finanční stabilita a aktivita. V návaznosti na výsledky finanční analýzy jsou vytvořeny návrhy a doporučení pro hospodaření yourchance.

Metodika

Bakalářská práce je rozdělena na 3 hlavní části. První část je teoretická a je založena na analýze dokumentů, s jejichž pomocí je dosaženo výše zmíněných cílů teoretické části práce. Základním pramenem informací je odborná literatura, doplněná o internetové zdroje a zákony České republiky.

Druhá část práce je analytická. Je založená na využití primárních a sekundárních dat. Její součástí je obecná charakteristika zvolené neziskové organizace yourchance o.p.s. a to na základě informací z výročních zpráv neziskové organizace a jejích internetových stránek. Informace týkající se fundraisingu yourchance jsou získány z rozhovorů s ředitelkou a fundraiserkou yourchance paní Janou Merunkovou.

Finanční analýza hospodaření yourchance je provedena na základě účetních výkazů z let 2010-2013. Původního cíle, provést analýzu i za rok 2014, nebylo možné dosáhnout u všech ukazatelů, protože v době odevzdání bakalářské práce byla autorce práce poskytnuta pouze předběžná rozvaha za rok 2014. Ta umožnila analýzu likvidity a finanční stability ale zbylé ukazatele nebylo možné analyzovat kvůli nedostupnosti výkazu zisku a ztrát za daný rok. Sledované období je sice krátké, ale umožňuje pozorovat zajímavý vývoj neziskové organizace, která si buduje svou pozici v neziskovém sektoru.

Zhodnocení

Na základě zjištěných skutečností o fundraisingu yourchance o.p.s. se ukázalo, že financování organizace je postaveno především na dárcích a sponzorech, kteří poskytují poměrně vysoké částky na její činnost. Těmito dárci jsou především fyzické osoby disponující určitým osobním majetkem, jehož část jsou ochotni darovat, a firmy, které chtějí zviditelnit své jméno. Zajímavostí na yourchance je její 100% nezávislost na státu, kterou ředitelka organizace a fundraiser v jedné osobě paní Jana Merunková vidí jako velmi pozitivní. Yourchance se tudíž může, v rámci své činnosti, věnovat všemu na čem se shodne se svými dárci a sponzory, s nimiž si udržuje blízké vztahy. Nejvyužívanější a nejoblíbenější fundraisingovou metodou je v yourchance osobní setkání. Obecně se dá fundraising yourchance hodnotit jako adekvátní pro takto malou organizaci. Důkazem toho jsou úspěchy, které yourchance, hlavně s projektem Začni správně, sklízí.

Finanční analýza ukázala, že během celého svého krátkého působení je yourchance soběstačnou organizací. Ukazatele rentability jsou ovlivněni skutečností, že se jedná o organizaci neziskovou. Rentabilita tak obecně dosahuje vyšších hodnot, což v návaznosti na povahu organizace není třeba považovat za negativní jev. V rámci rentabilit dosáhla nejnižších hodnot rentabilita tržeb. Důvodem je, že vyjadřuje ziskovou marži používanou pro hodnocení podnikání, což ovšem není hlavním činností yourchance.

Na hodnotách likvidity se odráží krátká existence organizace. Mezi sledovanými roky dochází k výrazným výkyvům v hodnotách finančního majetku, pohledávek a závazků, které na ni působí. Likvidita v celém sledovaném období přesahuje hodnoty doporučené v odborné literatuře a obecně se o ní dá říci, že je zbytečně vysoká a svědčí o neefektivním využití finančních prostředků.

Pokles krátkodobých závazků v roce 2013 pozitivně ovlivňuje ukazatele finanční stability. Zadluženost yourchance v tomto roce klesla oproti roku 2011 o 80 % a vlastní kapitál vzrostl o více než 140 000 Kč. Vzhledem k tomu, že tzv. zdravá zadluženost se podle mnoha autorů odborné literatury pohybuje kolem 40 %, není nutné vidět rostoucí zadluženost v roce 2014 jako zásadní problém. Yourchance ve své rozvaze neeviduje žádné zásoby a dlouhodobý hmotný majetek. Není tak možné využít ukazatelů aktivity v podobě obrátu zásob a obrátu dlouhodobého hmotného majetku. Ukazatele obrátu celkových aktiv a pohledávek

ovšem dosahují příznivých hodnot. Aktiva jsou efektivně využívána a pohledávky jsou poměrně rychle inkasovány.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo seznámit čtenáře s fundraisingem konkrétní neziskové organizace a provést finanční analýzu jejího hospodaření. Zvolenou neziskovou organizací byla obecně prospěšná společnost yourchance vedená ředitelkou Janou Merunkovou. Tato organizace funguje 5 let a momentálně má dva významné projekty, kterými jsou Finanční gramotnost do škol a Začni správně. Oba projekty se snaží o rozšíření vzdělání v oblasti finanční gramotnosti. Projekt Začni správně se však konkrétně zaměřuje na pomoc mladým dospělým, kteří opouštějí dětské domovy.

Financování projektů yourchance je zajištěno především prostředky získanými od dárců a sponzorů. K nim v roce 2014 přibyly společnosti Mercedes Benz a ING pojišťovna a staly se významnou součástí financování organizace. Dárci a sponzoři obecně poskytují yourchance poměrně vysoké částky na její činnost ale menší dárci se na financování organizace skoro nepodílejí. Důvodem může být její krátká existence a to, že organizace není příliš veřejně známá. Pro její financování by tak mohla být prospěšná větší propagace jejích projektů. První kroky pro vyřešení tohoto nedostatku yourchance provedla už v roce 2013, kdy získala herečku Evu Josefíkovou jako patronku projektu Začni správně. Dalším úspěchem bylo odvysílání reportáže o yourchance v pořadu Víkend televize Nova. Organizaci se doporučuje, aby se dále více zaměřovala na veřejnost a podporovala tak i malé dárcce v poskytnutí finančního příspěvku na rozvoj jejích projektů. Mohla by se tak vyhnout problému, který nastal při posledním pokusu o veřejnou sbírku, která skončila téměř nulovým ziskem. Získání dárců z řad veřejnosti by také částečně mohlo eliminovat riziko ztráty významného donátora a následné zrušení některého z projektů.

Finanční analýza hospodaření yourchance ukázala, že organizace je po celou dobu svého působení soběstačnou a její výnosy jsou schopné pokrýt náklady. Na další ukazatele ovšem působí neziskový charakter organizace a její krátká existence. Neziskový charakter má dopad především na rentabilitu, která obecně dosahuje vyšších hodnot. V rámci rentabilit se povaha organizace nejvíce odráží na rentabilitě tržeb, která vyjadřuje ziskovou marži používanou pro hodnocení podnikání. Vzhledem k povaze organizace ale není nutné vidět dosažené hodnoty jako negativní.

Ukazatele likvidity jsou ovlivněny výraznými výkyvy hodnot finančního majetku, pohledávek a závazků, které na ni působí. V celém sledovaném období tak likvidita dosahuje vyšších výsledků, než je doporučeno v odborné literatuře. Její hodnoty se pohybují mezi 3-5 a obecně se dá říci, že je zbytečně vysoká. Zvláště rok 2013 svědčí o neefektivním využití finančních prostředků. V tomto roce došlo k vysokému nárůstu pohotové likvidity a yourchance na svých účtech nemusela držet takové množství peněz v návaznosti na své závazky, které oproti roku 2011 klesly o celých 28 000 Kč.

Finanční stabilita byla v případě zadluženosti pozitivně ovlivněna v roce 2013, kdy yourchance získala významné sponzory a dárce, kteří podporují její činnost. Zadluženost yourchance tak oproti roku 2011 klesla o 80 % a vlastní kapitál vzrostl o více než 140 000 Kč. V roce 2014 zadluženost opět roste, ale pohybuje se okolo 21 %, což není nutné vidět jako zásadní problém vzhledem k tomu, že doporučená hodnota se v odborných publikacích pohybuje kolem 40 %. Poslední sledované ukazatele obrátu celkových aktiv a pohledávek je možné na základě dosažených výsledků hodnotit jako příznivé. Zvláště na obrátu pohledávek je zřejmé, že pohledávky jsou rychle inkasovány a tedy přeměňovány na hotovost, kterou je možné využít pro další aktivity organizace.

V návaznosti na finanční analýzu se organizaci doporučuje nadále zůstat soběstačnou a zaměřit se na efektivní využívání svých finančních prostředků. Pozornost by také měla být věnována finanční stabilitě, a to hlavně zadluženosti a snaze předejít jejímu růstu.

Seznam použitých zdrojů

BOUKAL, Petr. *Fundraising pro neziskové organizace*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4487-2.

BOUKAL, Petr a Hana VÁVROVÁ. *Ekonomika a financování neziskových organizací*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1293-8.

BURDA, Jan. *Fundraising pro úplné začátečníky*. Národní institut dětí a mládeže, 2007.

HYÁNEK, Vladimír, Škarabelová, Simona a Řežuchová, Markéta. *Rozbor financování nestátních neziskových organizací z vybraných veřejných rozpočtů (metody, problémy, řešení)*. Vyd. 1. Brno: CVNS, 2005. ISBN 80-239-5262-5.

KISLINGEROVÁ, Eva a Jiří HNILICA. *Finanční analýza: krok za krokem*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2005, xiii, 137 s. C.H. Beck pro praxi. ISBN 8071793213.

MIHÁLIK, Ján. *Fundraising bez hranic: získávání darů pro humanitární pomoc a rozvojovou spolupráci*. Editor Ján Mihálik. Praha: PDCS, 2012. ISBN 978-808-9563-050.

MRKVIČKA, Josef a Pavel KOLÁŘ. *Finanční analýza*. 2. přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2006, 228 s. Vzdělávání a certifikace účetních. ISBN 8073572192.

NOVOTNÝ, Jiří a Hana VÁVROVÁ. *Ekonomika a řízení neziskových organizací (zejména nevládních organizací)*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2004. ISBN 80-245-0792-7.

SALAMON, Lester M a Helmut K ANHEIER. *The international classification of nonprofit organizations: ICNPO-revision 1, 1996*. Baltimore: The Johns Hopkins University. Institute for policy studies, 1996. ISBN 18-863-3323-8.

SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2007, v, 154 s. Praxe manažera (Computer Press). ISBN 9788025118306.

SVOBODA, František. *Legislativní prostředí pro činnost církví a náboženských společností*. 1. vyd. Brno: CVNS, 2007. ISBN 978-80-239-8481-1. Dostupné z: http://cvns.econ.muni.cz/prenos_souboru/is/soubory/web/111-scan15-legislativni-prostredi-cns.pdf

ŠEDIVÝ, Marek a Olga MEDLÍKOVÁ. *Public relations, fundraising a lobbying: pro neziskové organizace*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4040-9.